

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kor.
Fél évre . . . 6 „
Negyed évre . . . 3 „
Egy szám ára 20 fill.

→←

Hirdetések

és nyiltéri közlemények
jutányosan közöltetnek.

VÉGVIDÉK

Politikai hetilap.

Szerkesztőség

és kiadóhivatal

Gromon-utca 2. sz. a.

Wittigshlager K. czégnél

→←

Közlemények, előfizetési és
hirdetési díjak, úgy a lap
szétküldésére vonatkozó
panaszok a kiadóhivatalba
küldendők.

Megjelenik:

minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő:

Feymann Gyula
ügyvéd.

Hirdetések

Wittigshlager K. könyvkereskedésében is felvételnek
Gromon-utca 2. szám.

Az egységes jogászképzés.

A jogvégzettséget kívánó pályákon a minősítésnek különfelesége miatt jelenleg a legnagyobb visszasság uralkodik. Ezen a régióta érezhető súlyos bajon akar segíteni Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter az elméleti jog- és államtudományi vizsgáról és a jogi oktatás reformjáról nemsokára benyújtandó törvényjavaslattal.

Ez a reform szerves kapcsolatban van a bírói és ügyvédi vizsga rendezésével, melyen Plósz Sándor igazságügyi miniszter fáradozik.

Mind a két irányú reformnak alapelveit már megállapították; most még a szakkörök véleményét várják be a szétküldött előadói tervezetekre nézve és ezzel a tervezett törvényjavaslatok előkészítésének munkáját hamarosan befejezik.

A törvénytudomány két nagy ágra szakad: az egyik a törvénykezés és a másik a közigazgatás. A gyakorlatban nálunk még nagyobb mértékben különítették el a közigazgatást a bíraskodástól. A bíróság állami, a közigazgatás pedig önkormányzati szervezettel bír. Habár a közigazgatási és bírói szervezett egymástól ilyen határozottan el is van különítve, a törvénytudományban a bifurkációnak sem helye, sem értelme nincs.

A jogvégzettséget kívánó pályákra készülőket a törvénytudomány összes ismereteivel fel kell ruházni. A bíró nem képes feladatát sikeresen megoldani a közigazgatási törvények alapos ismerete nélkül. Hasonlóképpen az a megyei, pénzügyi, valamint a többi állami közigazgatási tisztviselő a legsajnálhatóbb egyoldalúság nehézségeivel kénytelen küzdeni és rossz végzéseket hoz, rossz intézkedéseket csinál, akinek a magánjogi, a büntetőjogi ismeretek valóságos terra incognita. Faragja az asztal lábát, de fogalma sincs arról, hogy milyen egy egész asztal, melybe ez a rész beillesztődik. Ilyen falanszter munka kész veszedelem a közigazgatási és törvénykezési pályákon.

De nálunk nemcsak a jogász-képzettség egyoldalúságában, hanem némely jogáspályák túlszűfoltóságában is mutatkozik ezen ferde irányú jogászminősítés káros hatása. Mert ma négy, egymástól független, szervezetükre, tárgykörükre teljesen elütő elméleti vizsga útján lehet minősítést szerezni a jogvégzettséget igénylő pályákra.

A budapesti egyetem valóságos doktori gyár, ahol évenként körülbelül 2000 szigorlatot tesznek.

Ebből megint két igen nagy baj keletkezett. Egyik, hogy a budapesti tudományegyetem tanárai túl vannak terhelve a vizsgálatokkal és így valódi hivatásukra, a tudomány művelésére idejük sem marad. Hát-ha még, szigoruan a szabályokhoz alkalmazkodva, tartanak meg a szigorlatokat, hogy ugyanis mind az öt tanár együttesen jelen legyen és az összefeleletek szorgos mérlegelése után döntsék el a szigorlat eredményét, úgy reggeltől estig ott ülhetnek a tanár urak a zöld asztal mellett; még előadásra sem maradna idejük, még az ebédjüket is oda kellene hordatni, mint a rövid pihenőt tartó munkásoknak és napszámosoknak.

A szabályellenes mostani eljárás mellett azonban a tanárok egyenként megjelennek a szigorlati szobában, hamarosan feladják a kérdéseket, amelyeket csak egy futtában összekapkodnak, aztán szaladnak tovább a tanterembe és lemorzsolják az előadást. Onnét ismét visszasietnek a másik szigorlati szobába, hol megint kérdezők. Ezenkívül még alapvizsgákon, államvizsgákon kérdez ugyanazon tanár, ugyanazon délelőtt. Ez a szigorlati eljárás külső képe.

A belső képe pedig még csodálatosb. Ezzel nem is foglalkozunk. Csak kiemeljük, hogy az ilyen doktorátusnak sem tudományos, sem gyakorlati, de semmiféle értéke nincs Tisztára szerencsejáték az. A tanár ur jókedvén, meg egy kis szerencsén fordul meg az egész dolog. A legjobb készültségű

elbukik és a legfelületesebb doktor lesz. És az ilyen doktorátushoz fontos közszolgálati minősítést fűznek.

Dehát a minősítésnek ma más módja nincs. Künn a gyakorlati életben ez a visszasság csak folytatódik. Ezuttal csupán a legrikítóbbat soroljak fel. Így a községi és járási közigazgatási tisztviselő előtt kötik a házasságot, ez a köztisztviselő van megfizetve a bűnügyi nyomozatokkal, aki sem magánjogból, tehát családjogból sem büntetőjogból minősítéssel nem bír, mert csak államtudományi államvizsgálója van. A bíró a törvényszéken, a táblán és a kurián végítéletet hoz, kinek pedig nincs oly fokú képzettsége, hanem alacsonyabb, mint a jogkereső feleket képviselő ügyvédé. Már pedig furcsa, így látszatra is, hogy a magasabb kvalifikációval bíró ember egy alacsony minősítéssel bírótól kérjen döntést jogvitás ügyében. Legalább is egy fokot kell állani a két tényezőnek. De hát a törvény ezt nem írja elő. Szerencsénk derék bíráink maguk javítanak a helyzeten és megszerzik jószántukból az ügyvédi kvalifikációt.

Nagyon helyesen és bölcsen mutat rá Wlassics Gyula miniszter imént közzétett reformjavaslat-tervezetében, hogy úgy a közszolgálat, mint a társadalmi élet terén mily szakadatlan visszasság keletkezik abból, hogy a jogvégzettséget kívánó pályákon az elméleti minősítés nem bír egyforma minősítési, sem belső értékkel. Ezen a bajon segített, dolgozott ki egy olyan reformot, a mely mellett az összes jogáspályákon a gyakorlati szakvizsgát megelőző elméleti vizsga azonos és belértékre nézve egyenlő, valamint a mostani felületes és selejtes szigorlati eljárással szemben a magasabb színvonal biztosítékaival lesz felruházva.

Ebből a czélból a doktorátus többé nem fog birni közszolgálatra minősítő jelleggel. A doktorátus egy igen becses tudományos disz lesz csupán, melynek elérése bizonyára minden törekvő fiatal jogásznak nemes becs-

TÁRCZA

A női kézimunka szerepe.

Irtá: Dömötör István.

Az antik mese mondja, hogy Penelope szőnyegszövés révén tudott hű felesége maradni urának, a boldog és csalafinta Ulyssesnek. A kérdőt azzal ámitotta, hogy mire készre szövő megkezdett szőnyegét, egyet a sok közül választani fog s hozzáserződik házastársul. Persze a szőnyeg sose készült el, csak akkor, midőn világkörüli hánytavettségéből hazajött Ulysses. Nem merne senki megesküdni, hogy e mese igaz. Elég az hozzá: egyik gyöngyszeme a görög mythológiának, s bennünket annyiban érdekel, hogy szó van tőve benne a női kézimunkáról. Mikor e mondát a görög fantázia kifundálta s mikor az beleült a görög köztudatba, már régi gyakorlata volt a női kézimunkának, specialisan a szőnyegszövésnek.

Magában e mondában a foglalkozásnak, hogy úgymondjuk: feleségmentő szerepe van. Ez elég fontos valami, már t. i. Ulysses szempontjából. De még fontosabb az, mit ebből az egész dologból kiolvashatni. Azt látjuk ugyanis, hogy a női kézimunka a maga ősi csirájában is ép oly jelentős szerepet játszott a családi életben, mint ma. Ekkor is házi foglalkozás volt, a nőknek specialis foglalkozása, mely később művészetté válik. A tú sorsa össze van kötve a nővel. S általában kimondhatjuk: valahányszor a női kézimunka virágzásba lendült és széltében elterjedt, akkor egészségesebb volt a családi élet és ismertebb a női-tiszteltet. Az erkölcsök romlott idejében nem lehet divatos foglalkozni női kézimunkával, mert ehez mint kézi foglalkozáshoz, az otthon és a szoliditás szeretete szükséges.

A primitív ember feleségétől egész a mi modern ideges asszonyunkig, passziója, kellemes időöltése volt a nőnek a szövés, himzés stb. Ezeréves tradíciókkal bír ez a házi foglalkozás, s mögötte ott áll a nő, mint mester. El-ante nem egyéb, mint a házi szükséglet kielégítője. A férfi künn vadászik s az ellenséggel hadakozik, a nő pedig ezalatt disziti a házat. Kezébe veszi a tűt, s szines fonalakból szövö a szőnyegét. Tetszeni akar a férfinak, tehát disziti a ruháját. S ahogy az emberiség életében feltűnik az ipar, fejleni kezd a kereskedés, a női kézimunka is fontos termelési tényező számba megy. Egyik helyen ügyesebbek a nők. Iztésesebb, formásabb, tetszetősebb portékát csinálnak, mint másutt. Nosza észreveszik, hogy micsoda érték rejlik ebben s a kereskedés révén vizik helyről-helyre. A női kézimunka ekkor már nem úgy lép fel, mint csupán a házi szükséglet kiegészítője, hanem mint ipari foglalkozás. S mint ilyen, mindmáig jelentőséggel bír nemzetgazdasági szempontból. Emeli a köztorgalmat s a népvagyonosodást. Csak felemlítjük, hogy Colbert a szenális francia pénzügyminiszter mily fontosságot tulajdonított neki. Sehogy sem volt annyire, hogy a francia nemesség oly sok pénzt költ velencei csipkéért. Azt az évenkénti nagy összeget, mely Velenczébe, tehát olasz zsebekbe vándorolt, gyönyörű csipkéik fejében, szerette volna benntartatani az országban. S benn is tartotta. Olyképen, hogy velencei mesternöket hivatott Párisba, adott nekik busás jövedelmet és kiváltságokat s ezek itt is meghonosították azt a technikát, melylyel Velenczében készítették a gyönyörű csipkéket. Ily módon azután meg volt az eredmény. A nemességnek nem volt többé szüksége a velencei csipkékre, s pénze bennmaradt, francia földön.

Colbert új dolgot fedezett fel, mikor a női kézimunkát jelentős gazdasági tényezőnek tartotta,

az állam életében. Gobelin, patyolat, ruhadarab stb. mind nagy forgalommal bírnak, s a társadalomban mindennapi szükségletek. A nők a lakás díszítésénél, a változó divat követésénél minduntalan nagy összegeket adnak kézimunkáért. S ezek az összegek olyan mértékben maradnak beun, vagy vándorolnak ki idegen földre, amit valamely nép szepet és eredetit tud felmutatni női kézimunkákban. Közmondás tartja: szomszédunk csalóganát szivesebben hallgatjuk a miénkénél. Nos igen, az idegen portékát mindig más szemmel nézzük, mint a miénket. Ameddig szebb és jobb az idegené, addig pénzt adni érte szabad, sőt érdemes. Törekedni kell azonban, hogy a saját portékánk is ne csak nekünk, hanem másnak, mondjuk: a szomszédunknak is tetszék. Viszont nem szabad lebecsülni és kicsinylő szemmel nézni a saját kezünk munkáját sem, csak azért, mert: „a szomszédunk csalóganája is szépen énekel.”

A női kézimunka a ház, a családdal van ósrégi kapcsolatban. Tradíciókon át fejlődött, mint a nő specialis foglalkozása, kellemes időöltése, passziója. Az egész női szerepkör mondhatjuk, hosszú időközön át nem állt egyébből, mint a család ápolásából. A házi tűzhely gondozása és díszítése volt mindig a nő főfeladata, s ehez társult évezredek óta a kézimunka.

A XIX-ik században bővült a nők szerepköre. E század méhében erőssé fejlődött a nő emancipáció s kibővítette a női foglalkozások körét. Kimondta, hogy a nő önállósítsa magát s minden jogban és foglalkozási ágban osztozzon a férfival. Ezáltal valára vette az élet küzdelmes terhét. Mert ezt a mozgalmat a létért való küzdelem írja szűle. Új női típusok öttek létre s a női természet új tulajdonságokkal és képességekkel, új, szinte előttünk meglépő formában mutatkozott be. A nőknek ez a új ki-

vágya marad ezután. Ellenben a közpályákra szolgáló minősítést az elméleti jog és államtudományi államvizsga alapján lehet megszerezni.

Egy havi közigazgatás.

Pancsova th. város közigazgatási bizottsága január hó 15-én tartotta az évi első rendes ülését bajnai Zákó Milán főispán elnöke alatt.

A rendes havi jelentések és egyéb ügyek elintézése mellett megalakították a különböző albizottságokat.

A polgármesteri jelentés szerint az elmúlt év december havában a városi tanácsnál a közigazgatásban következő forgalom volt:

1901. évi november hóról maradt elintéztelen ügydarabok száma	44
1901. december hóban iktatott ügydarab száma	1599
elintézésre várt ügydarab, melyből tényleg	1612
ügy elintéztetett	1498

A 4 hátrálékos és december hó folyamán befolyt 6 új kihágási ügyből 5 elintéztetett, 5 pedig elintéztelen.

A 210 elnöki ügydarabból elintéztetett 206, a hátrálék tehát 4.

A rendőrségnél befolyt a havi 1007 közigazgatási ügyből elintéztetett 852 drb., 155 a hátrálék.

Kihágás volt 126 mely elintéztetett. 30 büntenyítő ügyből 26 befajeztetett, 4 folyamatban van.

Pénzbüntetésekkel befolyt a városi rendőrségnél december hó folyamán 923 korona 97 fill. A marhalevél forgalom a következő volt:

szarvasmarhalevél új 96 átírás	150
lólévél	93
sertésről	177
juhokról	37

A városi árvaszéknél december havában a kiskorúak és gondnokoltak létszáma 1225 volt.

A gyámpénztár állása 1901. évi december 31-én a következő volt:

Készpénz	18575 kor. 28 fill.
Nyilvánértékben	25300 " "
Magánértékben	579245 " 21 fill.
Letétben a m. k. adóhivatalban	24464 " 12 "

A községi bíróságnál a múlt hónapban: bejelentett panasz	219
elintéztetett	192
érkezett idegen megkeresés	32
elintéztetett	30
Végrehajtás elrendeltetett	67
foganatosított	67
Árverés elrendeltetett	27
" megtartatott	1

A bejelentési hivatal ügyforgalma 4130 volt. A többek között:

lakó bejelentve	483
" lejelentve	479
idegenek bejelentve	338
" lejelentve	338
külföldi bejelentve	4
" lejelentve	3

A pénzügyigazgatóság jelentése szerint befolyt december hónapban áll. egyenes adóban 22082 K. 86 f. Az elmúlt 1901. évben be-

folyt áll. egyenes adóban összesen 276906 K. 88 fill. A múlt évi összes előírásból a hátrálék 52214 kor. 74 f. A múlt 1901. évben 21467 K. 64 f. több adó fizetett be mint 1900-ban.

Hadmentességi díjból befolyt 1901. december havában	498 kor. 28 fill.
1901. évben befizetett	3450 " 12 "
A hátrálék	6699 " 97 "
A múlt évben 335 kor. 03 fillérrel kevesebb folyt be mint 1900-ban.	

A kir. ügyesség jelenti, hogy a fogházban volt: jogérvényesen elítelt 45 és pedig fogházra 15, börtönrre 27, fegyházra 3. Felelősség alatt áll 3, vizsgálati fogoly 12.

A főorvosi jelentés szerint december hónapban volt 44 halálozási eset és pedig 26 férfi és 18 nő. A városi közkórházban ápolt betegek száma volt 52. Ezek közül gyógyultan elbocsájtott 34 további gyógykezelés alatt maradt 18. Az ápoltak száma 1901-ben 128 al több mint az előző 1900 évben, mert 1901-ben 1143 beteg lett felvéve az 1900. évi 1015 beteggel szemben. A város területén meghalt 1901. évben 477 egyén a születések száma 619.

A kir. tanfelügyelő jelentette, hogy az ipar- és kereskedő tanoncz iskola részére 3350 kor. államsegély utalványoztatott, hogy nyugdíjazás, új kinevezés, halálozás és helyettesítés fordult elő.

A kir. építészeti hivatal szerint az utak jó karban vannak. Utadoból befolyt decemberben 1233 kor. 06 fill 1901-ben befizetett 22169 korona 12 fill. A hátrálék 13134 kor. 63 fill.

Egyéb magántermészetű ügyek elintézése után az albizottságok a következőleg alakultak meg:

A fegyelmi választmányi rendes tagjai: Tóth István kir. tanácsos pénzügyigazgató, Graff J. Pál, Jagodics Sándor, Christian Antal; pótagok: Faur Kornél és dr. Radda Ignác.

Az erdészeti albizottság elnöke Huber János, alelnök Pavlovics Miklós, tag Jovanovics Sándor tanácsnok.

Az erdészeti kihágások felett II. fokban eljáró bizottság rendes tagjai: Christian Antal, Graff J. Pál, Pavlovics Miklós és Jovanovics Sándor; pótagok dr. Gadjanszky Lyubomir, Huber János, May Márk és Jagodics Sándor.

A gyámügyi küldöttség rendes választott tagjai: Huber János, Pavlovics Miklós; pótag May Márk. — A főispán által kinevezett rendes tagok: Graff J. Pál és Jagodics Sándor, pótag dr. Scsitinszky Adolf.

A börtönvizsgáló bizottság tagjai: Huber János, Jagodics Sándor dr. Gadjanszky Lyubomir, dr. Pánczél Otto, Pavlovics Miklós.

A tanítói nyugdíj jogosultságot elbíráló bizottság tagjai: dr. Karattur Arthur és dr. Gadjanszky Lyubomir.

Az útdó kivétel elleni felszólamlás tárgyában II-od fokban eljáró bizottság tagjai: Huber János, dr. Gadjanszky Lyubomir, Faur Kornél, és dr. Scsitinszky Adolf.

Az évi jelentés összeállító bizottság tagjai: Szabó János, dr. Radda Ignác, Pavlovics Miklós és Christian Antal.

Az ülés délután 6 órakor ért véget.

Műkedvelői estély.

A rom. kath. nőegylet mulatsága.

A „Pancsovai rom. kath. nőegylet“ január hó 10-én rendezett estélye minden tekintetben fényesen sikerült. Az elnökség és a rendezőség körültekintését és fáradozását teljes erkölcsi és anyagi siker koronázta.

A ritka tevékenységet kifejtő és nagyfokú jótékonyt gyakorló egyet mulatsága iránt, mint már előre jeleztük, általános érdeklődés mutatkozott. Nem csak városunk hason czélú jótékony egyesületeinek képviselői, hanem városunk intelligenciája, bajnai Zákó Milán főispán és kiválóan szeretetre méltó nejevel az élén, igen szép számban jelentek meg.

A műkedvelők remekelése, a megjelent előkelőségek és az estélyen mindvégig uralkodott kitünő hangulat a mulatságot az idej farsang legsikerültebbjei közé sorozta.

Az estély Andeánszky Jenő I felvonásos „Katonasánc“ című vígjátékával vette kezdetét. Halma Mária úr Gárday huszár százados szerepében igen sikerült alakítás nyújtott. Pethes Béláné úrnő (Jolán) rendkívül megnyerő színpadi alak, ki teljesen otthonosan érzi magát a színpadon. Természetes játék osztatlan elismerést aratott. Lóc Istvánka úrhölgy (Olga) kedves megjelenésével és sikerült játékával teljesen érvényre jutatta kedves szerepét. Weifert Gabi úrhölgy (Juci) ritka kedves szobaleány volt. Sikorszky Sándor (Hirlapiró) és Seemayer Károly (miniszteri titkár) urak igen tehetséges műkedvelőknek bizonyultak, kik úri eleganciával mozogtak a világot jelentő deszkákon. Az össziáték igen jó volt, és az előkelő közönség szűnni nem akaró ismételt tapsal hálálta meg a szereplők sikeres fáradozását.

A magyar előadást követte Görlitz egy felvonásos német bohózata: „Madame Floott“. A czim szerepét Zsifkovics Olga úrhölgy adta, ki temperamentumos és élkes játékával szűnni nem akaró tapsviharra ragadta a közönséget. Frank Mina k. a. Asta szerepében, Paul Emma úrnő Urbanné szerepében és Allgayer Friderika úrnő Francziska szerepében igen jók voltak. Lóc Istvánka (Pochhamerné) Reindl Elvira (Mina), Scherter Hermin (Tina) és Payer Anna (Lina) kisasszonyok ügyes játékkal nagyban emelték a darab sikerét.

Igen jók voltak a férfi szereplők is. Tantner Albin úr (Eberhard), Rechnitzer István úr (Hubert), Zimmerer Márton úr (Pochhammer) Rauschan István úr (dr. Jónás) és Saucressig Lajos úr (Fülöp) igen jók voltak.

Mindkét színdarabot Rechnitzer István úr rendezte a tőle megszokott szakavatottsággal.

A színi előadások után hajnalig tartó táncnak hódolt a fiatsálg.

H I R E K.

— A „Pancsovai Társaskör“ ma délután 3 órakor tartja rendes évi közgyűlését a kör helyiségében.

— Személyi hír. Városunk főispánja tegnap délután Zimonyon át Zomborba utazott.

— A verseczi püspök Pancsován. Zmejano-vics Gábor verseczi gör. kel. szerb püspök a szerdai déli vonattal Verseczről városunkba érkezett és Stojics Sebő esperesnél szállt meg. Zákó Milán főispán az illustris vendég tiszteletére szerdán ebédet adott, melyhez több előkelő szerb polgár is hivatalos volt. Zmejano-vics püspök csütörtökön a délutáni vonattal székelyére vissza utazott.

tárgult szerepkörét nem szabad ellenezünk és elítélünk. Csupán egy esetben. Akkor t. i. ha az ellentétbe jut a nőiességgel. Csakis ebből a szempontból, a nőiesség szempontjából szabad és illik bírálni az emancipációt. Ezt kell szem előtt tartani a nevelésnél s erre kell vigyázniok magunknak a nőknek. Am jól van, legyen tetszésük szerint: önállósítsák magukat az u. n. férfi „uralom“ alól, lépjenek a férfias foglalkozások nehéz, fárasztó és rögös terére, de vigyázzanak és őrizzék meg nőiességüket. Mert az a kincsük. S ezt keressük és becsüljük mi minden nőben.

Ma már nem olyan általános házi gyakorlat a kézimunka. Sok nő nem barátkozik vele, mert vagy elszoktatták tőle a nevelés folytán, vagy mert nem ér rá, lévén hivatalnok-kisasszony. A mi a nevelést illeti, ennél csak hiba és hézag az, ha nem veszik tekintetbe a kézimunkát. Sokan azt mondják, hogy a túvel való bánás idegessé tesz és rontja a szemet. Nos, ez ellen is van argumentum. Először is: minden tulhajtott szellemi munka károsan hat az idegrendszerre akkor, ha az nem ellensúlyozatik megfelelő fizikai mozgással. Nemcsak a szellemnek kell munkát adni, hanem a testnek is. A női kézimunkánál is kell gondolni, figyelni. Természetesen, aki egész nap mást se csinál, csak himez, varr stb. az ideges lehet. De hát egyáltalában ki mondja a nőknek, hogy reggeltől napestig tű legyen a kezükben? Hisz így a lélek korántsem üdül, hanem elfárad. S a fiuom fonalakkal való bánás, az örökös figyelés a szemnek sem válik egészségére.

Csak akkor vegyük kezükbe a tűt, ha kedvük tartja, s ha van hozzá ambíciójuk. A fő az, hogy legyen kedvük és passziójuk s szeretettel fogjanak hozzá a kézimunkához. Ne tessék egy perczig sem hőlgyeinknek azt gondolni, hogy a kézimunka nem illik a „modernség“ fogalmához. Szó sincs róla. Nagyon is illik, épúgy mint bármi más. Ősi idők óta

van a tű a nő kezében. Össze volt forrva a sorsuk s ma épúgy helyet kell foglalnia a családban, mint annak idején. A modern leánynevelésnek nem szabad mellőznie a kézimunkát, hanem ellenkezőleg: súlyt kell fektetni rá. A helyes és egészséges uton járó nőg-velés diktálja ezt. A kézimunka mindig a nőiség egyik külső nyilvánulása, s mint ilyen ma is van olyan fontos szerepe, mint volt bármikor.

Menyivel szebb olyan lakás, hol megtalálható a nő finom kézimunkája, mely díszet kölcsönöz a zárt falak hétköznapi hangulatának, szürkeségének. Együttal otthoni szükségletet is fedez. S jobban is gravitál a nő egyéniségéhez, mint bármi más u. n. „diplomás“ kenyérkereset.

Ma minden leányiskolában a kötelező tantárgyak közé van sorozva a női kézimunka. De nem tartják minden családban fontosnak s elrontják azt, mit az iskola megkezdett. Az iskolában pedig arra kell ügyelni, hogy a gyermek látása fejlődjék és izlése finomodjék. A női kézimunka színekkel és vonalakkal hat. Nagyon sok függ tehát attól, hogy milyen minta után dolgozik a gyermek. Meg kell választani tehát a mintát művészi szempontból. Lehetőleg nem idegen rajzot kell másoltatni, hanem a meglévő magyar motívumokat kell forgalomba hozni s mintegy modernebb feltogásban életre kelteni.

Az még magasabb fajtája a női kézimunkának, hol a túvel bano egyszerűségi tervezés is. Ez a művészet felé közeledik. Mihelyt valaki rajzolni is tud, s a színek és vonalak nyelvén valami összhangzatos szépséget, a saját hangulatát fejezi ki, az bátran felirhatja a névkártyájára, hogy: művésznő. A női kézimunka is a maga művészi megnyilatkozásában az iparművészet egyik ága. Az iparművészet pedig szociálizáló ereje van. Izlést terjeszt és finomít. Demokratikus művészet, amennyiben eljuthat a szegény ember kisigényű hajlékába is. Nos, a női kézimunkának ilyfajta szer-p nyugszik a vállán. Vonalaival és színeivel szépséget terjeszt s élvezetet nyújt.

Izlésnevelő hatása van. S ha izlésről van szó, vajjon melyik nők nincs erre szüksége? Meny-nyire megy egy nő szépülés nélkül? Egész társadalmi szereplésében folyton alkalmaznia kell. Társadalmi egzisztálásnak szinte ez az egyik főkérdése. Csakis így tudja lakását csinosan és harmonikusan berendezni s diszkrét eleganciával öltözködni. Ezért is jó tehát, ha egy lány kézimunkával foglalkozik. Ha kellemes időtöltésképp, sz retettel forgatja a tűt.

Az egyszerű magyar nép közt, mely az Isten szabad ege alatt hasogatja a földet, szintén nagy becsülete van a női kézimunkának. Szinte szegénylik, ha egy lány nem tud himezni, kivarni stb. Minden hajlékban megtalálhatók a himzett terítők, kendők, vánkosok stb. Némely vidék ezután a piac számára dolgozik s hasznot hajt neki asszonyainak ügyes és szép kézimunkája. (Pl. a gyönyörű kalotaszegi varrottások!) Sok helyütt azonban már a nép közt is nem jó sorsa van a kézimunkának. Veszendőbe indulnak a régi motívumok s a nép az olcsó gyári munkát veszi. Nos ezt nem szabad engedni, hogy a nép háziipara eltespedjen, pláne azt, hol az bizonyos eredeti és művészi izű. Ellenkezőleg, új technikai eljárásokra kell tanítani, fel kell frissíteni a régi motívumokat modernebb kiadásban, s rajta kell lenni, hogy a népből rejljön ipari tehetség minél jobban kifejldjék. Szociális érdekek diktálják ezt.

Mindenképen fontos tehát a női kézimunka, úgy állami, mint társadalmi szempontból. Kettős érdek: nemzetgazdasági és etikai, rejlik szereplésében. Mindennél jobban simul a női egyéniséghez. Össze van vele forrva a nőiesség s épp ezért fektessünk súlyt rá a leánynevelésben. A magyar nők mindig jeleskedtek a kézimunkákban. Nos, csak rajtuk függ, hogy ebbeli jeleségük továbbra szintén megmaradjon. S mi ezt reméljük is.

Melléklet a „Végvidék“ 1902. évi 4-ik számához.

— **A megyés püspök egészsége.** Dessewffy Sándor megyés püspök, ki néhány napig fekvő beteg volt, már annyira jobban van, hogy naponként több órát az ágyon kívül tölthet s az egyházkormányzati ügyeket maga intézheti el.

— **Ujévi üdvözlések megváltása.** A „Gromon Dezső magyarnyelv-terjesztő egyesület“ által kibocsátott iven bajsai Zákó Milán, főispán 10 koronával váltotta meg az újévi üdvözlését, miért az egyesület igazgatósága ez uton is szíves köszönetét nyilvánítja.

— **A délvidéki színi kerület választmánya** február hó 11-én Nagybecskerekben ülést tart a következő tárgysorozattal: 1. Bejelentése az eddigi eredménynek és netán szükséges intézkedések javaslatba hozatala. 2. A választmányi ügykezelés költségeiről való gondoskodás. 3. Netáni indítványok.

— **A pénzügyigazgató nyugdíjazása.** Mint Nagybecskerekről értesítenek, a nagybecskereki pénzügyigazgatóságuk volt vezetőjét, Braun Vilmos, pénzügyigazgatót a pénzügyminiszter nyugdíjazta, illetve nyugdíjbamenetelét jóváhagyta.

— **Igazolt városatyák.** Az igazolt választmány január hó 18-án tartott ülésében igazolta a II-ik (alsóvárosi) választókerületben mult évi december hó 15-én és 29-én tartott választások alkalmával megválasztott törvényhatósági bizottsági választásokat. Az alsó város igazolt képviselői 6 évre:

Fa István
Graff Gusztáv
Gruby Ignác
Hefner Károly
Horesch Antal,
Karnier János
Mayer Károly (3 évre)
Welker Dániel
Winterfeld János
Zieger Antal

— **Megsemmisített választás.** Az igazolt választmány tegnapi ülésében megsemmisítette az I-ső (felsővárosi) választókerület mult évi december hó 15-én megejtett választás eredményét. A választmány semmisségi oknak tekintette azt a kerülményt, hogy a választási elnök és helyettese a leadott szavazó lapokra ráírta a szavazókról vezetett jegyzék folyó számain, mi által a szavazás titkossága illuzoriussá vált. Az új választás idejét a legközelebbi közgyűlés fogja meghatározni.

— **Ipar- és mezőgazdasági kiállítás Verseczen.** Az utolsó évtizedben minden téren óriási haladást tett testvér városunk, Versecz, ez évi augusztus hó 15-től szeptember hó 15-ig ipar- és mezőgazdasági kiállítást rendez. Az érdekesnek és tanulságosnak ígérkező kiállítás bajsai Zákó Milán, Pancsova és Versecz városok főispánjának védnöksége alatt áll.

A kiállítás tárgyai a következők:

a) A megyében, illetve Verseczen és a verseczi szolgabírói járásban előállított kézműipar- és műipar-cikk, valamint a mezőgazdaság, kertészet, szőlő és gyümölcsészet természetényei.

b) Azon ipar- és kézműiparágak termékei, valamint mezőgazdasági gépek és eszközök, továbbá a kisipar könnyebb és jobb üzéséhez alkalmas kézi szerzők, készülékek, motorok és gépek, melyek Verseczen, vagy a verseczi járásban elő nem állítatnak. Ezen csoportba Magyarország bármely részéről lehet kiállítani s annak célja a pártolando honi cikkeket és azok beszerzési forrásait a fogyasztóval megismertetni és ezen honi cikkeket kelendőségét előmozdítani.

— **Hivatal vizsgálat.** Városunk főispánja, bajsai Zákó Milán, a tegnapi nappal kezdte meg a különböző városi hivatalok megvizsgálását. Az összes hivatalok beható megvizsgálása előre láthatólag több napot fog igénybe venni.

— **Megfelebbezett közgyűlési határozat.** A december havi városi közgyűlés határozatával Lestyánszky János főkapitánynak, Lóczy József alkapitánynak és Pavlovics György főmérnöknek működési pótlékát a nyugdíjba számítható törzsfizetésbe tudta be. Ezen közgyűlési határozat ellen dr. Scitinszky Adolf tvh. bizottsági felebbezéssel élt.

— **Betörés.** Hétfőn éjjel hivataln és keliemelten vendégei voltak Bohán Miklósnak Starcsóvai uti megszárszékében. A betörők 8 korona aprópénzt és nagyobb mennyiségű sonkát és egyéb húsfélét vittek magukkal. Az éhes betörőket erőlyesen nyomozza szemfüles rendőrségünk.

— **Erőszakos rongálás.** Ugyancsak hétfőn éjjel számos ház levelező csatornáját részint megromgálták és a szomszéd udvarokba dobálták. A bádgos ipar érdekét szolgáló Rontó Pál nyomán van a rendőrség.

— **Éjjeli utonállás.** Czerni Sándor felsővárosi 54 éves gazdást f. hó 12. és 13-ika közti éjjelen négy felsővárosi ember megleste és a Brankovics utcában hatalmas dorongokkal leütötték. Az agyba-főbe vert ember súlyos sérüléseket szenvedett. A rendőrség kinyomozta a tetteseket és feljelentette őket az ügyészségnél.

— **A mezőgazdasági munkások háziipari tanfolyama** iránt az érdeklődés napról napra nő. Jelenleg már 40-én látogatják. A gyékényfonást a jövő héten befejezik, hogy aztán a kosárfonást tanulják.

— **Dalestély Réva-Ujfalun.** A Réva-ujfalvi férfidalestély február 1-én táncszal egybekötött dalestélyt rendez a Sigmund-féle szálloda helyiségeiben. A hét számból álló igen szép műsoron magyar népdalok is szerepelnek. Belépti díj 1 k. 40 fill. és 1 k.

— **Egyleti mulatság.** Az I-ső pancsovai általános betegsegélyező egyesület január 25-én a „Fehér galamb“-hoz címzett Kümmerl-féle vendéglőben táncmulatságot rendez saját egyleti célja javára. Belépti díj személyenként 80 fillér. Kezdeté este 8 órakor.

— **Zártkörű táncmulatság T.-Vásárhelyt.** A „Torontál-Vásárhelyi Casinó“ saját könyvtára javára február 1-én zártkörű táncmulatságot rendez a Sepsey-Metz-féle vendéglő helyiségében. Belépti-díj személyenként 1 k. 60 fill.

— **Iparosok és kereskedők adója.** Az elmúlt 1901. évben volt Pancsován 378 önálló iparos és 122 kereskedő (a termény kereskedők nélkül). A 378 iparos tavaly 17375 k. 77 fill. a 122 kereskedő 12984 k. 08 f. III. oszt. kereseti adót fizetett. Az iparosok közül 1 fizetett 6 koronán aluli adót, 19-en 6-tól 10 k-ig, 119-en 10—20 k., 121-en 20—40 k., 82-en 40—100 k., 23-an 100—200 k., és 13-an 200 koronán felül fizettek adót. A kereskedők közül 20-an fizettek 10—20 k., 36-an 20—40 k., 35-ön 40—100 k., 17-en 100—200 k. és 14-én 200 koronán felüli adót.

— **Közgyűlés.** A Männergesangverein mult vasárnap d. u. tartotta közgyűlését, melyen az évi jelentés tudomásul vétetett. Az egyletnek az igen értékes leltáron kívül 854 kor. készpénz vagyona van. A karmester fizetését 100 koronával felemelték. A közgyűlés kiváló tagjainak, valamint Wrany K. alelnöknek és Wittigschlager K. pénztárnoknak működésükért elismerését fejezte ki. Megjelentvén a választás, elnök lett Germann F., alelnök Wrany K., jegyző Frank K., karmester Horner A., alkarmester Rauschau V. úrnő, pénztárnok Wittigschlager K., s levéltárnok Mergel R., pénztárvizsgálók ifj. Christian A. és Tantner A. A választmányba Buchter J. Graff J. P., Lunce A., Mayer K., Scherter A., Friedl A., Seger A., Schmidt A., Speibenwein J. és Ziffermayer F. választottak be.

— **Figyelmeztetés.** Tisztelt olvasóinkat figyelmeztetjük, hogy a közönséges s képes levelező lapok, helybe, vagy vidékre, 5 filléres bélyeggel bérmentesítendők.

— **Paplaképzés.** A földmivélsügyi miniszter ismét szép tanujelét adta Hertelendytalva község iránt érkeztett jóindulatának. Tavasszal az ev. ref. pap részére 20.000 korona költséggel lakást épített.

— **Ló vizsgálat.** Az alsóvárosi loállományt az arra hivatott bizottság holnap, hétfőn fogja megvizsgálni a katonai gyakorló téren.

— **Táncmulatság.** A helybeli önkéntes tüzoltóegylet szombat, február hó 1-én a Weifert-féle sörháztermeiben táncvizalmat rendez.

— **A helyi hajó a pancsovai révkapitányság rendlékezése folytán f. hó 18-tól kezdve nem jön be a kikötőállomásra, hanem a régi Temes toroklatánál (Miramare-val szemben) köt ki.**

— **A tizforintos bankjegyek bevonása.** A jelenleg forgalomban levő, 1880. évi május 1-éről keltezett osztrákértékű 10 forintos bankjegyeket bevonják. Az osztrák magyar bank fő- és fióküzletei 1903. évi február hó 28-ig fizetesképpé: átváltás végett fogadják el azokat. 1903. évi március hó 1-től augusztus hó 31-ig ezeket a bankjegyeket az osztrák magyar bankban csak a budapesti és bécsi főintézetek fogadják el fizetesképpé és átváltás végett. 1903. évi szeptember hó 1-től kezdve az osztrák magyar bank azokat többé fizetesképpé el nem fogadja, úgy, hogy 1903. évi augusztus hó 31-én a bankjegyek bevonásának utolsó határideje lejár.

— **Rendelet a marhalevelekről.** A belügyminiszter közzétette az intézett valamennyi törvényhatósághoz, melyben tévesnek jelenti ki a hatóságok azon tapasztalt felfogását, hogy az elveszett marhalevél helyett nem állítható ki addig másolat, míg az elveszett marhalevélre vonatkozó körözvény a Rendőri Közlönyben meg nem jelent. A másolat kiállítható a körözvény megjelenése előtt is, ha a marhalevél-tulajdonos az elveszés tényét, vagy annak valószínűségét bebizonyította, de csak az elveszés bejelentésétől számított bizonyos határidő eltelte után, mely egy hónapnál rövidebb nem lehet.

— **Drágább lesz a pálinka.** Darányi Ignác földmivélsügyi miniszter kezdeményezésére a m. k. pénzügyminiszteriumban komolyan foglalkoznak azzal a tervvel, hogy Magyarországon a borfogyasztási adó jelentékenyen leszállíttassék s hogy ezzel szemben felemeltessék a szesz fogyasztási adója. Ezt a tervet mi is örömmel üdvözljük, mert ekkor csökkenni fog a pálinka szerencsétlen áldozatainak a száma, bortermelésünk és borkereskedelmünk pedig újra fejlődni és virágozni fog.

— **Fatális.** Igaz, hogy a tanár úr papucs alatt van? — Igaz bizony! Képzeld csak, a szerencsétlen hat nyelvet beszél és nem szabad a száját kinyitnia!

— **Szerb katonaszökevények.** A mult heten ismét két hadi unta meg a szerb hadsereg szolgálatát és hozzánk szöktek. Babics Illés és Dimitrijevic Szilárd a szökevény szerbiai katonák nevei. A rendőrség az ország belsejébe utasította őket.

— **Újítás a Dunagőzhajózási Társaságnál.** Az Első cs. és kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság igazgatósága elkészítette és f. é. január 1-én életbe léptette a társasági hivatalnokok és alkalmazottak szolgálati pragmatikáját. Ez magában foglalja a hivatalnokok és alkalmazottak jogainak és kötelességeinek megállapítását, rangosztályok szerinti beosztását, fizetésük rendezését, az előléptetési módozatokat, elnevezésüket stb. Az állomás — ügynökség — vezetőjének neve (címe) „ügynökségi főnök és révkapitány“, a többi hivatalnokok „tiszt“-ek és segédtiszt“-ek.

— **Értesítés.** A szegedi m. kir. bábaképző intézetnél a legközelebbi — március hó 1-én kezdődő — magyar-német tanfolyamra 12 tanuló részére egyenként 80 korona állami ösztöndíj van rendszeresítve. Felhívom mindazokat, kik azt elnyerni óhajtják, hogy a nagyméltósága vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz intézett, keresztlevelel, erkölcsi és szegénységi bizonyítvánnyal főlserelt bélyegtel

folyamodványukat január hó 31-ig hozzám nyujtsák be. Dr. Mann sk. kir. tanácsos, igazgató tanár.

— **Adókövető bizottságok.** Az 1902, 1903 és 1904. évekre alakítandó adókövető-bizottságok Torontál-vármegyében megalakítottak. Kinevezettek a pancsovai adóhivatalhoz rendes tagokul: Bohus Károly Franzfeldről és Zatkalik Károly Hertelendyfalváról; póttagokul: Duron Alajos Glogonból és Speibenwein János Homolóczról. Az antalfalvai adóhivatalhoz rendes tagokul: Doleschal Lajos Lajosfalváról és Naszluház Lajos Antalfalváról; póttagokul: Mihajlovits Mihály Jarkovácáról és Varga Béla T.-Vásárhelyről.

— **Pancsova étvágya.** A mult év december havában levágott városunkban 79 drb. szarvasmarha, 108 drb. borjú, 324 drb. sertés, 172 drb. juh és 24 drb. bárány. Ha még ehhez hozzá számítjuk az elmúlt decemberben elfogyasztott malacokat, csirkéket, kacsákat, libákat, pulykákat, halat és vadat, vajról és tojásról nem is szólva, bizvásty mondhatjuk, hogy városunk lakosságának jó étvágya volt. Legyen meg a jövőben is.

— **Nincs párja a fényes cipőnek.** E téren egyedül áll összetétele miatt az utólerhetetlen „Fernelendyt“ félt fényűző. Megóvja a bőrt a romlástól s megtartja mellette eredeti puhaságát és a mi fő igen könnyen tisztítható vele a cipő. A gyár 1832-ben alapítottott. Gyártmánya az egész világon igen jó hírnévként örvend. Kapható mind-műtt, valamint a Fernelendyt István cs. kir. gyári raktárában, Bécs I. Schulerstrasse 21. Árjegyzék viszont-lárusítóknak kívánatra portomentesen küldetik.

— **A Horgony Pain-Expeller** igazi népszerű házi-sz-ré lett, mely számos családban már több mint 32 év óta mindig készletben van. Hátfájás, csípőfájdalom, fejfájás, köszvény, eszűnál stb.-nél a Horgony Pain-Expellerrel való bedörzölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéztek elő, sőt járványkórál minő: a kolera és hányohas-folyás, az altestnek Pain-Expellerrel való bedörzölése mindig igen hatásosnak bizonyult. Ezen kitűnő házi-szer jó eredménnyel használtatott az influenza ellen is és 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható, de bevásárlás alkalmával mindig határozottan: „Richter-féle Horgony Pain-Expeller“ vagy „Richter-féle Horgony-Liniment“-et tessék kérni és a „Horgony“ védjegyre figyelni kell.

Közgazdaság.

Elhanyagolt növénytermelési ágak.

Hazánkban számos oly mezőgazdasági termény, különösen pedig ipari növények és vetőmagvak hozatnak be roppant nagy mennyiségben a külföldről, a melyek a mi viszonyaink között igen jó minőségben lennének előállíthatók és termelhetők, s ami által jelentékeny pénzüsszegnek kiszivárgása gátlatnánk meg. Hogy ez tényleg így van, arról bizonyosságot tesznek a statisztika következő adatai. Tíz évi behozatalunk volt: kerti vetőmagnyak és fűmagvakban 243 532 q.; lóhere és luczernamagban: 58.297 q.; len-, kender- és egyéb olajos növények magvaiban: 50.056 q.; lenese, borsó és paszulyban: 278.545 q.; tatárka és kölesben: 41.821 q. stb. stb.

Ezen adatok mindenesetre elszomorítóak, mert jelzik, hogy a magyar mezőgazdák az ösapáktól örökölt énszertivizmusból nem tudnak kibontakozni, s dacára a jobbról-balról érkező tanácsok özőnőnek, a gazdálkodási üzletvitel terén még mindig a külterjes iránynak hódolnak ott is, hol az intenzív gazdálkodás minden előfeltételei felfalálhatók. Nem akarjuk mi azt mondani, hogy a fent elősorolt magvak összes mennyisége itt állíttassék elő, annál kevésbbé is, mert hiszen köztudomású, hogy az összes külföldről importált magvak itt kellő mennyiségben nem is volnának természetűek; de viszont nem hallgathatjuk el megátközésünket a tényleg létező állapotok felett, mert az is tény, hogy széles ez országban találhatunk azért oly helyeket, hol egyes speciális fajok kivételével, ha nem is teljesen hasonló, de legalább megközelítő minőségű növényeket, illetve magvakat produkálhatnánk.

A szakemberek részéről nagy körültekintéssel végrehajtott termelési kísérletek eredményei véleménykülönbség nélkül igazolják ezen állításunkat, s így azt hisszük, hogy a köz érdekeiben cselekszünk akkor, midőn szavunkat a jelzett növények intenzív felkarolása, illetve termelése érdekében fel-emeljük. Külföldön egyes emberek tízezreket raknak félre ilyen speciális növények termelésével elért jövedelemből, annak dacára, hogy termelési költségek a föld okszerűbb megművelése, a különböző műtrágyák használata, a gondosabb ápolás stb. effélék által jelentékenyen magasabb. Nálunk pedig szegényszemre marad minden a régieben.

Reméljük, megértik szavunkat azok, a kikhez intéztük, s a jövőben már tanácsunkat követendik.

Montagne-rozs.

Ismeretes dolog, hogy a rozs az összes gabonafélék közül a leghamarább fajtázik el. Valfajai nem igen vannak, közöttük az első helyre állítható a még mindig nem eléggé elterjedt Montagne-rozs.

A Montagne-rozsot az óvári akadémia gazdasága nagyban cultiválja a legjobb eredménnyel; Óvárról elterjedt az egész kis magya alföldön, hol a kedvezőtlen, szeszélyes klimatikus viszonyok között a Montagne-rozs bizonyult a legjobbnak.

Számos összehasonlító kísérlet tanúsága szerint hasonló művelési és talajviszonyok között a Montagne-rozs a legnagyobb termést. Magbokrósodási képessége nagy, szalmája hosszú és erős, úgy, hogy megdőlés sohasem, vagy igen ritkán fordul csak elő; kalászlai feltűnően nagyok, — átlag 14—15 cm. — hosszúak, de nem ritkság, ha 18—20 cm.-re megnő.

A Montagne-rozsot csak úgy kell művelni, mint a többi rozsot; szeptember elején vetik; katasztrális holdanként elegendő 120 liter.

Tulajdonoson sovány talajba azonban kár vetni Montagne-rozsot, mert ez a trágyát igen meghálálja, nagy termést ad és a megdőléssel nem fenyeget.

Ép ezért a búza földre szánt istállótrágyát inkább adjuk a Montagne-rozs alá, csak arra legyünk tekintettel, hogy a trágya ne a vetőszántással kerüljön a talajba, hanem korábban, mert az egészen nyers trágya ártalmára van a rozsnak, bármily sovány is legyen a talaj. Jó erőben lévő, jól kultivált talajon azonban nem célszerű a rozsot friss trágyába vetni, mert sok lesz a szalma a szemtermés rovására. Ilyen esetben nélkülözhetetlenek tartjuk a foszfor-trágyákat, a míg a túlságos nitrogén hatását jobban érvényesítik az által, hogy a magképzést tökéletesebbé fejlesztik.

A Montagne-rozs, Péter-Pálra bizony aratható és holdanként az óvári tíz éves átlag után 15—16 Hlter termés remélhető.

1881. ben 17 hl. 29 liter szemet és 23 q. 28 kg. szalmát adott Magyar-Óvárott.

Zöldtakarmány termelésére a Montagne-rozsot ószi babó, vagy ószi borsóval keverve vetik és pedig: egy holdra 0.60 Hl rozsot 0.60 Hl. babot, borsót. A Montagne-rozs feltűnően gyorsan ró, április végén etethető és kiváló nagy termést adhat.

Mivel konzerváljuk az istállótrágyát.

Köz tudomásu, hogy az istállótrágya azon idő alatt míg a telepen érik, jelentékeny veszteséget szenved egy értékes tápláló anyagban: a nitrogénben, amennyiben ennek körülbelül 25%-a szén-savas ammóniak alakjában elillan. Hogy e veszteség a növénytermelés szempontjából mily óriási kár, azt csak az tudja igazán mérlegelni, aki beható tudományos vizsgálatokkal kísérő figyelemmel a növénytáplálkozás menetét. Ezuttal nem célunk azonban e vizsgálatok eredményeit firtetni, hanem csak az azon tény konstatálását jelölni, melyet fentiekben vázoltunk, s a melyből kifolyólag a gazdára nézve saját érdekében állónak tekinthető szabály: hogy az istállótrágya legforróbb alkotó részének veszendőbe menését meggátolni, vagyis a trágyát konzerválni az okszerőség követelménye.

A kérdés az, hogy minő szerek alkalmazásával érthetjük ezt el? Elérhetjük vagy olyanokkal, melyek az illó nitrogént közvetlenül megkötik, vagy olyanokkal, melyek a trágya érését, helyesebben különböző gypszpraeparátumok, az utóbbiakba pedig a nyers kálisok s ezek között különösen a kainit.

A gypszpraeparátumokra vonatkozólag több ízben utaltunk már e lap hasábjain is azon kiváló hatásra, amelyet azok alkalmazásával elérhetünk s

így felesleges ismétlések kikerülése céljából e kérdéssel most nem is foglalkozunk. Fel akarjuk azonban olvasóink figyelmét hívni azon eredményre, mely a kainit használatának következménye.

A mily mértékben kívánatos az istállótrágyának egy bizonyos érési fok, ép oly hátrányos, ha a felbomlás túlgyorsan megy végbe, mert az együtt jár a humuszképző szerves anyagok nagymérvű veszteségével. E veszteség csökkentése képezi a kainit használatának tulajdonképeni célját. A kainit egy vízben oldható só, mely a benne foglalt kénsavas magnézium által a felbomlás alkalmával keletkező szén-savas ammóniakot lekötöti. A trágyának a telepen kainittal való kezelése tehát igen kedvező, mert korlátozza a trágya gyors felbomlását. De viszont ez a hatás nem mindenütt mondható előnyösnek, hanem csakis ott, ahol vagy nagyon hosszú ideig vagyunk kénytelenek a trágyát a telepen hevertetni, vagy pedig túltevékeny homoktalajok trágyázásáról van szó, s így azok hevesességének csökkentése feladatunkat képezi.

Lomha, hideg agyagtalajokon nem érdemes használni, mert ezek amúgy is kevésbé távékenyek, bennük a szerves anyag, tehát a trágya lassabban bomlik fel.

Hirdetések.

Csödtömegeladási hirdetmény.

aktiv követelésről.

Vagyonbukott Kapamadzsija testvérek pancsovai cég alólirott csödtömeggondnoka, — a csödválasztmánynak folyó évi január hó 11-én hozott határozata folytán ezennel közzé teszi:

hogy a csödtömeghez tartozó, még fennálló 17697 kor. 74 fillért tevő követelések f. évi január hó 25-én d. u. 3 órakor alólirott tömeggondnoki irodájában — Gromon utca 3. sz. I. emelet, — nyilvános árverésen szabad kézből eladatnak.

Az activ követeléseket tartalmazó kimutatás és árverési feltételek tömeggondnok fenti irodájában naponta d. e. 10—12 óráig betekinthetők.

Pancsova, 1902. január hó 17-én.

Halász Kálmán,

ügyvéd
mint csödtömeggondnok.

1-1

MEGHIVO

az osztr. magy. monarchia I. általános tisztviselő egylete pancsovai takaré- és előlégtársulati szövetségének f. évi február hó 2-án délelőtt 11 órakor a városház nagy tanácstermében tartandó

XXIII. rendes KÖZGYŰLÉSÉRE.

NAPIREND:

1. Jelentés az I. ált. tisztviselő egyletéről
2. Az 1901-ik évi zárjelentés.
3. A felülvizsgáló bizottság jelentése.
4. A tiszta nyereség felosztása.
5. A részvénytulók maximumának meghatározása.
6. Az előleg után fizetendő kamat meghatározása.
7. A felvehető kölcsönök maximumának meghatározása.
8. Indítványok.
9. Pótválasztások.

Ha ezen közgyűlés határozatképtelen volna, akkor a következő f. évi február hó 9-én délelőtt 11 órakor fog megtartatni.

Pancsován, 1902. évi január hó 22-én.

Martin Imre,
elnök.

Weiss Károly,
titkár.

7179 sz.

1901. tkv.

Eisler Lipótnak Ollár Dusan s társ. elleni árverési kérvénye 863 kor. 90 fillér s jár. iránti végrehajtási ügyében.

Végzés, árverési hirdetményi kivonat.

Az alibunári kir. járábíroság mint telekkönyvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán Eisler Lipót nagy-beckereki lakos javára 863 kor. 90 fill. tőke s jár. ennek 1901. évi május hó 15-től járó 6% kamata 73 kor. 80 fill. eddigi 26 kor. 30 fill. jelenlegi s még felmerülő költség kielégítése végett az 1881: 60. t.-cz. 144 §-a alapján s 146 §-a értelmében Ollár Dusan és Jovanov Kuzman dobriczai lakosok lakosok ellen a Dobricza községben és az 1209. sz. tkvben foglalt: 3. d. 77. hrsz. 2 hold II. o. szántó 302 kor. 2. d. 77. hrsz. 1800 h. I. o. szántó 41 kor. 4. d. 77. hrsz. 1400 h. I. o. szántó 34 kor. 118. hrsz. 1 hold I. o. szántó 146 kor. a dobriczai 2240. sz. tkvben felvett: 1 d. 139. hrsz. 11500 h. II. o. szántó 53 kor. Mal. livad 176 hrsz. 1900 h. III. o. szántó 128 kor. 4 d. 139. hrsz. 2350 h. II. o. kaszálló 495 kor. 4 d. 91. hrsz. 2800 h. I. kaszálló 550 kor. 45. és 102. hrsz. 229 □-öl kert 32 kor. 45. és 102. hrsz. 460 □-öl kert 112 kor. a 205. sz. és 800 □-öl házhely 560 kor. 4 d. 91. hrsz. (5. Mong. lott. 41 22/135) 2800 h. I. o. kaszálló 320 kor. becsárban az árverést elrendeli s azt valamint a megállapított feltételek ezennel közhírré teszi.

A nyilvános árverés Dobricza községhezánál 1902. évi január hó 31 napján d. u. 3 órakor fog megtartatni a következő ügy a tkvi hivatalban mint a Dobricza községben kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

- 1) Kikiáltási ár becsár.
- 2) Ezen árverésen a fenti ingatlan a kikiáltási áron alól is fog eladatni.

Alibunáron, 1901. évi november hó 7-én.

Bartha,
kir. albiró.

1-1

WITTIGSCHLAGER KÁROLY

Budapest 1883. ezüst érem.

Temesvár 1891. ezüst érem.

KÖNYVNYOMDÁJA

☎ Telefon szám 49. ☎

Pancsován, Gromon-utczában, 2. szám alatt, saját házában.

Készít mindennemű

☞ könyvnyomdai munkákat, ☜

u. m.: szín- és műnyomást, műveket és brochureokat az országban divó minden nyelven, ügyvédi és hivatali táblázatokat, számlákat, szállítóleveleket, körözüvényeket, árjegyzékeket, eljegyzési és esketési kártyákat, meghívókat, hirdetéseket, gabona-vásárlási szelvényeket, látogató, czim és ajánlási-jegyeket, czimmal és czéggel ellátott levélpapirokat és kenderborítékokat stb. stb.

elegáns, tiszta és legszebb kivitelben,

☞ a lehető legolcsóbb áron ☜

Torontál-Vásárhelyi Takarékpénztár Részvénytársaság.

M E G H I V Ó.

A Torontál Vásárhelyi Takarékpénztár Részvénytársaságnak f. évi február hó 9-én délután 3 órakor az intézet hivatalos helyiségében tartandó

XI. rendes közgyűlésére

a t. részvényesek ezennel tisztelettel meghívattak.

Tárgysorozat:

1. Közgyűlési elnök, jegyzőkönyvvezető és a jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes választása.
2. Igazgatósági jelentés a lefolyt üzletéről és az 1901. évi zárszámadás előterjesztése.
3. Felügyelő-bizottsági jelentés.
4. A felmentvények megadása.
5. Határozat hozatal a nyereség felosztására nézve.
6. Esetleges indítványok.

Tor.-Vásárhely, 1902. január 14-én.

Tisztelettel

Ambrózy Sándor
elnök.

Szives tájékoztatásul: 22. §. A közgyűlésen csak azon részvénytulajdonos szavazhat, kinek nevére a részvény már 8 nappal a közgyűlés előtt az intézet részvénykönyvébe bejegyeztetett és a ki részvényeit a még esedékessé nem vált szelvényekkel együtt legkésőbb a közgyűlést megelőző napon délig az intézet pénztáránál letéteményezte.

A Torontál-Vásárhelyi Takarékpénztár Részvénytársaság

Mérleg-számlája.

Lezáratott 1901. évi december hó 31-én.

VAGYON	Összeg korona értékben.	TEHER	Összeg korona értékben.
Pénzkészlet	3389 96	Alaptőke	73260 —
Váltótárcza:		Tartalékalap	35086 72
Jelzálogilag biztosítva	115898 —	Különleges tartalékalap	2941 89
Zálogilag	45770 —	Jótekonysági-alap	41 —
Jelzálogkölcson	760 —	Betétek: Könyvecskékre	84238 46
Különféle előlegek	4219 10	Heti betétek	6309 32
Visszszám. átmeneti kamatok	1109 30	Folyószámlán	850 49
Értékpapírok	2230 —	Váltók visszszámításban	110280 —
Ingtatlanok	4613 22	Tiszti biztosíték	1200 —
Berendezés leírás után	1100 —	Átmeneti kamatok és tételek	5894 64
Osztrák-magyar és egyéb bankok	1149 21	Kifizetetlen osztalékok	560 —
		Bankok folyószámla követelése	183 —
		Tiszta nyereség	13794 57
	334640 09		334640 09

Torontál-Vásárhelyen, 1902. évi december hó 31-én.

Tótka Lajos s. k.
pénztárnok.

A könyvvitelért:
Hrusztek Nándor s. k.

A z i g a z g a t ó s á g:

Ambrózy Sándor s. k. Sepsey Mihály s. k. Gacsal János s. k. Dr. Somogyi Sándor s. k. Sepsey János s. k.

Varga Béla s. k. Oláh József s. k.

Megvizsgáltuk és helyesnek találtuk:

Torontál-Vásárhelyen, 1901. évi december hó 31-én.

A felügyelő bizottság:

Nádor Béla s. k. Dr. Weil Adolf s. k. Fischgrund Oszkár s. k.

A Torontál-Vásárhelyi Takarékpénztár Részvénytársaság Nyereség- és Veszteség-Számlája.

Lezáratott 1901. évi december hó 31-én.

Terhek	Összeg korona értékben	Jövedelmek	Összeg korona értékben
Betétek kamatai	4196 85	Előírás a múlt évről	183 96
Heti betétek kamatai	421 20	Váltó kamatok és díjak	30768 59
Tőkekamat adó	573 50	Értékpapir, folyószámla és jelzálog kölcsön kamatok	116 09
Állami és községi adók	1625 75	Ingtatlanok jövedelme	212 —
Bélyegek és illetékek	67 42		
Tiszti fizetések	3347 —		
Költségek: (házbér. fűtés, világítás, nyomtatványok, posta bérek)	1411 26		
Visszszámítási kamatok	5717 41		
Leírás a leltárból	125 68		
Tiszta nyereség	13794 57		
	31280 64		31280 64

Torontál-Vásárhely, 1901. évi december hó 31-én.

Tótka Lajos s. k.
pénztárnok.

A könyvvitelért:
Hrusztek Nándor s. k.

A z i g a z g a t ó s á g:

Ambrózy Sándor s. k. Sepsey Mihály s. k. Gacsal János s. k. Dr. Somogyi Sándor s. k. Sepsey János s. k.

Varga Béla s. k. Oláh József s. k.

Megvizsgáltuk és helyesnek találtuk:

Torontál-Vásárhelyen, 1901. évi december hó 31-én.

A felügyelő bizottság:

Nádor Béla s. k. Dr. Weil Adolf s. k. Fischgrund Oszkár s. k.

ÁRVERÉSI KIVONAT.

A perlaszi kir. jbiróság mint tkvi. hatóság az előterjesztett kérelem folytán **Szmettane Antal és Szmettana Julia** nagy-beckereki lakosok javára 240 kor. tőke, 114 kor. már megállapított 17 kor. 77 fill. jelenlegi s a még felmerülendő költség kielégítése végett az 1881. évi 60. t. cz. 144 §-a alapján és 146. §-a értelmében **Dragojlov Száva, kisk. Dragojlov Tóma és Szávetta, Alaskovics Mihály, Arsenov Rakila, Bouly Misa, Dragojlov Steván és Dragojlov Demeter** t.-szigeti lakosok ellen az ezen kir. jbiróság területén **Tor.-Sziget** község határában fekvő és a t.-szigeti 145. folyt. 1328. sz. tkvben foglalt: 1) 136. számú ház 800 □-ól házhelyre 224 kor a t.-szigeti 2311. sz. tkvben felvett: 2. dűlő 172. hrsz. 2¹⁰⁵⁰ h. l. o. szántóra 720 kor. A t.-szigeti 2235. sz. tkvben felvett: 1. d. 172. hrsz. 1 h. kaszálóra 204 kor. A t.-szigeti 1503. sz. tkvben felvett: 1. d. 172. hrsz. 800 □-ól szántóra 72 kor. 5) 1 d. 172. hrsz. 1317 □-ól szántóra 128 kor. 6) 2 d. 172. hrsz. 1524 hold szántóra 304 kor. A t.-szigeti 1501. sz. tkvben felvett: 2 p. 172. hrsz. 1418 □-ól szántóra 234 kor. 8) 3 d. 172. hrsz. 1533 h. 174 kor. 9) 1 d. 173. hrsz. 800 □-ól szántóra 154 kor. becsárban az árverést elrendeli s azt valamint a megállapított feltételeket ezennel közhírré teszi.

A nyilvános árverés **Tor.-Sziget** községében 1901. évi március hó 18. napján d. e. 9 órakor fog megtartatni a következő ügy a tkvi hivatalban mint **Tor.-Sziget** községben kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.
2. Ezen árverésen a fenti ingatlanok a kikiáltási áron alól is eladatni fognak.
3. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy óvadékképpen értékpapirokban a kiküldött kezeihez letenni.

Kelt Perlaszon, a kir. jbiróság mint tkvi hatóságnál 1901. évi december 5-én.

Tóth,
kir. jbiré.

1-1

Árverési hirdetményi kivonat.

Az alibunári kir. járásbiróság mint tkvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán **May Markus** pancsovai lakos javára 2400 kor. tőke ennek és pedig 400 kor. után 1895. május 15-től 400 kor. után 1896. május 15-től 400 kor. után 1897. május 15-től 400 kor. után 1898. május 15-től 400 kor. után 1899. május 15-től és 400 kor. után 1900. évi május hó 15. napjától járó 6% kamata 194 kor. 52 fill. eddigi 12 kor. jelenlegi és még felmerülendő költség kielégítése végett az 1881. 60. t. cz. 144. §-a alapján és 146. §-a értelmében **Gruics Perszida** alibunári lakos ellen az alibunári 2036. sz. tkvben foglalt: 1) 432 sz. ház és 450 □-ól házhelyre 4604 kor. 2) 394. hrsz. 483 □-ól szőlőre 352 kor. 3) 392. hrsz. 200 □-ól szőlőre 136 kor. 4) 392. hrsz. 118 □-ól szőlőre 96 kor. 5) 392. hrsz. 1200 □-ól szőlőre 412 kor. becsárban az árverést elrendeli s azt valamint a megállapított feltételeket ezennel közhírré teszi.

A nyilvános árverés **Alibunár** községében 1901. évi március hó 5. napján d. u. 3 órakor fog megtartatni a következő ügy a tkvi hivatalban, mint **Alibunár** községben kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

- 1) Kikiáltási ár a becsár.
- 2) Ezen árverésen a fenti ingatlanok a kikiáltási áron alól fognak eladatni.
- 3) Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok 10%-át készpénzben lefizetni, vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezeihez letenni, vagy az 1881. 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénz előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt ugyanannak kiszolgáltatni.

Kir. járásbiróság m. tkvi hatóság.
Alibunáron, 1901. december 21-én.

Bartha,
kir. albiré.

1-1

**A Richter-féle
Liniment. Caps. comp.**

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszér, amely már több mint 33 év óta megbízhatóbedörzsölésül alkalmazatik közvényénel, csúznál és meghűléseknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csakis eredeti üvegek dobozokban „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czéggel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Budapesten.**

Lichter F. Ad. és társa,
cépszé a kir. udvari szállítóok **Rudolstadt.**

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 101. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a pancsovai kir. törvényszék 1901. évi 7399. számú végzése következtében **Dr. Pollak Gyula** javára **Dr. Karattur Arthur** ellen 360 kor. s jár. erejéig 1901. évi október hó 23. án foganatosított biztosítási végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1791 kor. becsült butorok, pénzes szekrény, lámpák, ruha- és felsérnemek és egyebekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a pancsovai kir. járásbiróság V. 10984 1901. sz. végzése folytán 360 kor. tőkekövetelés, ennek 1901. évi szeptember hó 16. napjától járó 6% kamatai, eddig hátr. 31 kor. 80 fillérben bíróság már megállapított és 11 kor. 60 fill. kétszeri árverés kifizetési költségei erejéig Pancsován adós lakásán leendő eszközölésére 1902. évi január 23. napjának d. e. 9 órája határidőül kintűzetik azaz, hogy ezen napon alap és felülfoglaltatók követeléseire erejéig is — a mennyiben kielégítési jogot nyrték volna megtartatni fog és ahhoz a venni szándékozók oly meggyűzzéssel hivatnak meg, hogy az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Pancsován, 1901. évi decz. hó 30. napján.

Bossán,

kir. bírósági végrehajtó.

1-1

Fernolendit

Cipőkenőcs, a legjobb fénymáz a világon, gyorsan koromfekete színt ad
Alapítottatott 1832. és a bőrt tartóssá teszi. Mindenütt kapható.
Gyári raktár: **Wien, I., Schulerstrasse Nr. 21.**

Diätetikus szer!

Diätetikus szer!

Gyomorhajosoknak!

Mindazoknak, kik meghűlés, a gyomor túlterhe ése, hiányos, nehezen emészthető, avagy túlfűrtő vagy hideg ételek élvezete, továbbá rendetlen életmód által maguknak gyomorhajt, mint:

**gyomorhurut, gyomorgöres, gyomorfájdalom
nehéz emésztést vagy elnyálkásodást**

szerez'ek, ezennel egy jó háziszér ajánlatik, melynek kitűnő hatásai már évek hosszú során át kipróbáltattak. Ezen szer az

Ullrich Hubert-féle növénybor.

Ezen növénybor kitűnő gyógyhatású fűvekből jó borral van készítve, mely erősíti és élénkíti az emésztő szervet. A növénybor megszünteti az emésztési zavart s elősegíti az egészséges vér képződését.

A növénybort ideje korán való használatával legtöbbször még esirájában elfojtható minden gyomorbetegség. Ezért tehát el nem mulasztandó, a növénybort idejekorán használni. Oly jelenségek, mint: **főfájás, felbőfenes, gyomorégés, felfúvódás, emelgés hányással,** mely bajok **krónikus (elavult) gyomor** bajnál különösen heve en jelentkeznek, nehányzszori ivás után eltűnnek.

Székrekedés és annak kellemelel következményei, mint **szorulás, kölkafájdalom, szivdobogás, álmatlanság,** valamint vérszorulás a májban, lépben és kapucrendszerben (Hämorrh idál-bántalmak) növényborral gyakran igen hamar megszüntetnek. A növénybor megszünteti az emésztetlenséget és eltávolítja a gyomorból és belekből könnyű szék által az ártalmas anyagokat.

Száraz, sápadt arcszín, vérhiány, erőtlenység legtöbbnyire a rossz emésztés, elégtelen vérképződés és a máj beteges állapotának következményei. Ily egyének étvágyhiányával, ideges ellankadás és rossz kedélyhangulat mellett, fejfájással és álmatlan éjszakkal lassan elsatynulnak és sirba szállnak. A növénybor az elgyengült életörnek új lendületet kölcsönöz. A növénybor fokozza az étvágyat, elősegíti az emésztést és táplálkozást, előmozdítja az anyagcsert, siettetti a vérképződést, csilapítja a felizgatott idegeket s új életkedvet teremt. Számos elismerés és köszönőirat bizonyítja ezt.

A növénybor kapható itegenként 3 koronáért és 4 koronáért Pancsova város gyógyszerárjában, továbbá: **Homolitz, Bresztovác, Belgrád, Zimony, Batagnia, Új-Pázu, Ó-Pázu, Glogon, Almás, Franzfeld, Réva Újfalu, Romin-Petre, Károlyfalva, Alibunár, Dolova, Mramorák, Bavaniste, Temes Kubin, Szendrő, Pozsarovác, Aleksandrovác, Palánka, Parozány, Arangelovác, Mb. Valjevo, Obrenovác, Sabecz, Sasinski, Mitrovicza, Lacarak, Ruma, Ireg, India, Új-Karlóca, Slankamen, Titel-Perlasz, Farkasd, Tor.-Sziget, Ozora, Tor.-Vásárhely, Dobrica, Kevi-Szöllős, Vég-Szent-Mihály, Temes-Paulis, Jaszenova, Vraosevgáj, Felértemplom, Palánka, Gradište, O-Moldova, Új-Moldova, Petrovác, Svilajnac, Kragujevac, Grn. Milanovač, Reska, Loznica, Janja, Bjelina, Erdevik, Cserevác, O-Futtak, Karlóca, F.-Kovil, Pétervárád, Ujvidék, Versecz stb. gyógyszerárjaiban, valamint Magyarországon és Ausztria-Magyarországon minden kisebb és nagyobb helyiségeinek gyógyszerárjaiban.**

Azonkivül a pancsovai gyógyszerár szétküld 3 és több iteg növénybort eredeti áron Ausztria-Magyarországon minden részbe.

Utánzatoktól óvakodjunk.

12-7

Kérjünk határozottan

Ullrich Hubert-féle növénybort.

Diätetikus szer!

Diätetikus szer!